Cyllid & Tollau EM

Nodiadau Hunangyflogaeth (byr)

Y flwyddyn dreth 6 Ebrill 2007 i 5 Ebrill 2008

Pwy ddylai ddefnyddio'r tudalennau *Hunangyflogaeth (byr)*

Mae'r tudalennau *Hunangyflogaeth (byr)* wedi ei dylunio ar gyfer y busnesau mwyaf syml pan fo trosiant (cyfanswm y derbyniadau, ffioedd neu arian a enillwyd gan y busnes) yn llai na £64,000 y flwyddyn (neu mi fyddai petaech yn masnachu am flwyddyn gyfan).

Ni ddylech ddefnyddio'r tudalennau *byr:*

- os ydy'ch trosiant blynyddol yn £64,000 neu'n uwch
- os ydych wedi newid eich dyddiad cyfrifyddu
- os ydy'ch cyfrifon, wedi eu paratoi hyd at ddyddiad yn y flwyddyn hyd at 5 Ebrill 2008, wedi ei datgan ar Ffurflen Dreth flaenorol
- os nad ydych bellach yn paratoi eich cyfrifon ar 'sail arian parod' ond wedi newid i 'arfer cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol' sef 'generally accepted accounting practice' (gelwir hyn yn sail 'gwir a theg' hefyd)
- os ydych yn darparu eich gwasanaethau o dan gytundebau am wasanaethau proffesiynol neu wasanaethau eraill ac rydych wedi cynnwys cofnod ar gyfer incwm wedi'i addasu mewn Ffurflenni Treth cynharach
- os ydych yn far gyfreithiwr sy'n arfer ei grefft
- os cynhelir eich busnes dramor
- os ydych am hawlio Lwfans Adeiladau Amaethyddol neu Ddiwydiannol neu lwfansau cyfalaf eraill ar gyfer eitemau heblaw am offer a pheiriannau
- os nad yw eich cyfnod sail - hynny yw, cyfnod yr hunangyflogaeth rydych yn agored i dreth - yr un peth a'ch cyfnod cyfrifyddu
- os ydych am hawlio 'rhyddhad gorgyffwrdd'
- os ydych yn ffermwr, yn arddwr masnachol neu'n rhywun sy'n creu gweithiau llenyddol neu artistig ac rydych am hawlio 'cyfartalu'.

Rhaid i chi gwblhau'r tudalennau *Hunangyflogaeth (llawn)* yn lle hynny. Gallwch gael y rhain, a'r Nodiadau drwy ffonio'r Llinell Gyswllt Gymraeg ar **0845 302 1489** neu'r Llinell Archebu Saesneg ar **0845 9000 909** neu ewch i **www.hmrc.gov.uk**

Cysylltwch

â ni drwy ffonio'r Llinell Gyswllt Gymraeg ar **0845 302 1489** neu'r Llinell Gymorth Saesneg ar **0845 9000 444** neu ewch i **www.hmrc.gov.uk**

Cwblhau'r tudalennau *Hunanasesiad (byr)*

Does dim rhaid i chi lunio cyfrifon ffurfiol bob blwyddyn ond rhaid i chi gadw cofnodion digonol i ategu'r wybodaeth a nodwch ar y tudalennau hyn, er mwyn i ni gael darlun llawn a theg o'ch busnes. Rhaid i chi gadw eich cofnodion tan o leiaf 31 Ionawr 2014, rhag ofn y byddwn yn gofyn i'w gweld.

Os nad oes gennych gyfrifon bydd Taflen Gymorth 222 *How to calculate your taxable profits* yn esbonio sut i gyfrifo eich elw trethadwy ac yn egluro sut gaiff yr elw ei drethu. Os oes gennych gyfrifon, mae Taflen Gymorth 229 *Information from your accounts* yn rhoi cymorth ymarferol ynglŷn â chwblhau'r tudalennau *Hunanasesiad*.

Disgwyliwn i chi ddarparu ffigurau terfynol o'ch incwm a'ch treuliau, felly os byddwch yn cynnwys unrhyw ffigurau dros dro, dylech dynnu sylw atynt yn y blwch 'Unrhyw wybodaeth arall', blwch 19 ar dudalen TRG 6 eich Ffurflen Dreth. Nodwch pam eu bod yn rhai dros dro a phryd y disgwyliwch ddarparu'r ffigurau terfynol. Os bydd yn amhosibl i chi ddarparu ffigurau terfynol erbyn y dyddiad cau ar gyfer cyflwyno eich Ffurflen Dreth, dylech roi amcangyfrif o'ch elw trethadwy ym mlwch 28, neu eich colled ym mlwch 29, a gadewch weddill y tudalennau'n wag. Nodwch pam rydych yn gwneud hyn yn y blwch 'Unrhyw wybodaeth arall'. Y rheswm mwyaf tebygol fyddai petai eich busnes yn un newydd ac ni fydd eich cyfnod cyfrifyddu cyntaf yn dod i ben tan yn agos i (dyweder o fewn tri mis), neu ar ôl y dyddiad cau ar gyfer cyflwyno.

Cysylltwch

â ni drwy ffonio'r Llinell Gyswllt Gymraeg ar **0845 302 1489** neu'r Llinell Gymorth Saesneg ar **0845 9000 444** neu ewch i **www.hmrc.gov.uk**

Efallai y bydd rhaid i chi gwblhau mwy nag un gyfres o dudalennau *Hunanasesiad:*

- os oes gennych fwy nag un busnes, hyd yn oed os oes gennych un set o gyfrifon sy'n cwmpasu eich holl fusnesau
- os ydych newydd ddechrau neu newydd orffen mewn busnes neu os ydych wedi newid eich dyddiad cyfrifyddu ac mae angen fwy nag un gyfres o gyfrifon arnoch i bennu eich elw trethadwy.

Os oeddech yn weithiwr yn y diwydiant adeiladu ac mae'r person roeddech yn gweithio iddo/iddi wedi dweud wrthych nad oeddech yn hunangyflogedig ar gyfer cytundeb penodol, a didynnwyd treth o'r taliadau a gawsoch o dan drefniadau Talu Wrth Ennill, yna cysylltwch â ni.

Os oes gennych un set o gyfrifon ar gyfer mwy nag un busnes, bydd angen i chi ddidoli'r incwm a'r treuliau ar gyfer pob busnes o'r cyfrifon hynny a chynnwys y manylion ar wahanol setiau o dudalennau *Hunanasesiad.*

Manylion busnes

4 **Gofalwyr maeth a gofalwyr oedolion ar leoliad**

Os ydych yn ofalwr maeth neu'n ofalwr oedolion ar leoliad, bydd sut fyddwch yn cwblhau'r tudalennau *Hunanasesiad (byr)* yn dibynnu ar y dull a ddewiswch i gwblhau eich Ffurflen Dreth. Mae Taflen Gymorth 236 *Foster carers and adult placement carers* yn esbonio hyn. Mae fwy o wybodaeth yn **www.hmrc.gov.uk**

5 **Os dechreuodd eich busnes ar ôl 5 Ebrill 2007**

Byddwch yn agored i dreth ar unrhyw elw am y cyfnod o'r dyddiad y dechreusoch weithio i chi eich hun hyd at 5 Ebrill 2008.

6 **Os daeth eich busnes i ben cyn 6 Ebrill 2008**

Os ydych wedi peidio â gweithio i chi eich hun rydych yn agored i dreth ar unrhyw elw am y cyfnod sy'n dechrau ar y diwrnod ar ôl eich 'dyddiad diwedd blwyddyn' diwethaf (gweler y nodyn ar gyfer blwch 7), a oedd yn disgyn yn y flwyddyn hyd at 5 Ebrill 2007 hyd at y dyddiad y daeth eich busnes i ben. Efallai y bydd hawl gennych gael rhyddhad treth a elwir yn 'rhyddhad gorgyffwrdd' yn dibynnu am ba hyd y buoch yn gweithio i chi eich hun. Os credwch fod hawl gennych, cwblhewch y tudalennau *Hunangyflogaeth (llawn),* ac nid y tudalennau *Hunangyflogaeth (byr).*

7 **Dyddiad cau eich llyfrau neu eich cyfrifon**

Rhaid i bob busnes gadw cofnodion - yn unol â'r gyfraith. Yr arfer ydy cadw eich cyfrifon busnes fesul blwyddyn. Awgrymwn eich bod yn 'cau eich llyfrau' ar yr un dyddiad bob blwyddyn. Y dyddiad hwnnw fydd eich 'dyddiad diwedd blwyddyn' neu eich 'dyddiad cyfrifyddu'.

Os buoch yn gweithio i chi eich hun am lai na 12 mis (a gwnaethoch gwblhau blwch 5) bydd yn rhaid i chi ddewis dyddiad diwedd blwyddyn - ac yna defnyddio'r un dyddiad bob blwyddyn. Gall hyn fod unrhyw ddyddiad ond, gan fod y flwyddyn dreth yn dod i ben ar 5 Ebrill gallai dewis 5 Ebrill wneud pethau'n haws. Os ydy'r dyddiad ym mlwch 7 ar ôl 5 Ebrill 2008 ac rydych eisoes wedi paratoi eich llyfrau am y tro cyntaf, defnyddiwch y ffigurau o'r llyfrau hynny ar gyfer y Ffurflen Dreth hon. Byddwn yn eich trethu ar y rhan honno o'r elw sy'n disgyn o fewn y flwyddyn dreth 6 Ebrill 2007 i 5 Ebrill 2008.

Incwm Busnes

8

Eich trosiant – *y derbyniadau, ffioedd, gwerthiant neu arian a enillwyd gan eich busnes*

Efallai weithiau cyfeirir at gyfanswm y gwerthiant, derbyniadau, ffioedd neu arian a enillwyd gan eich busnes ar gyfer y cyfnod hyd at y dyddiad ym mlwch 7 fel eich trosiant.

Mae trosiant yn cynnwys:

- arian parod neu sieciau
- ffioedd, cildyrnau a chomisiynau
- gwerth unrhyw daliadau 'ar ffurf nwyddau' – nad yw'n daliad drwy siec neu arian parod – am waith a wnaed neu am nwyddau a werthwyd.

Dyma'r arian sy'n ddyledus i chi hyd at ddiwedd eich blwyddyn – p'un a gawsoch eich talu mewn gwirionedd ai peidio. Nid yw'n cynnwys lwfans Dechrau Busnes – nodwch hwnnw ym mlwch 27.

Os cewch incwm trwy gytundebau (sy'n pontio eich dyddiad cyfrifyddu) am wasanaethau proffesiynol neu wasanaethau eraill, gweler taflen Gymorth 238 *Revenue recognition in service contracts – UITF 40.*

Treuliau busnes caniataol

10

i

19

Bydd treuliau'n amrywio o fusnes i fusnes – ond gallwch ddod o hyd i'r man i osod eich rhai chi o dan y categorïau a gynhwyswyd ym mlychau 10 i 18. Nid yw rhai treuliau yn rhai caniataol at ddibenion treth – er enghraifft, gwesteia cleientiaid hyd yn oed petai gwesteia o'r fath yn arwain yn uniongyrchol at fusnes newydd.

Caniateir rhai treuliau yn rhannol yn unig, er enghraifft, gallech ddefnyddio eich car ar gyfer teithiau busnes yn ogystal â rhai preifat. Gallwch hawlio costau teithio'r busnes yn unig yn erbyn treth.

Efallai y gweithiwch o gartref neu efallai y defnyddiwch ystafell yn eich cartref fel swyddfa. Gallwch godi canran y busnes yn unig o'r costau (gwres a golau ac ati) yn erbyn treth.

Os ydy'ch cofnodion yn cynnwys cyfanswm eich treuliau bydd yn rhaid i chi gyfrifo cyfartaledd y deunydd preifat, a didynnu'r symiau hynny cyn nodi'r ffigurau ar gyfer treuliau busnes caniataol ym mlychau 10 i 18.

Peidiwch â chynnwys cost neu dibrisiant neu ostyngiad mewn gwerth yng nghyfarpar neu beiriannau a ddefnyddiwch yn y busnes yn y blychau hyn. Yn lle hynny dylech hawlio lwfansau treth a elwir yn 'lwfansau cyfalaf' am yr eitemau hyn (gweler y nodiadau ar gyfer blwch 22 a 23). Ond dylech gynnwys costau cynnal yma.

Lwfansau treth ar gyfer cerbydau a chyfarpar (lwfansau cyfalaf)

22

Cyfanswm y lwfansau cyfalaf

Mae lwfansau treth ar gael (a elwir yn lwfansau cyfalaf) sy'n cymryd i ystyriaeth dibrisiant. Ni ellir caniatáu'r rhain fel treuliau pan fyddwch yn cyfrifo eich elw trethadwy. Gallwch hawlio lwfansau cyfalaf ar gyfer costau a gwelliannau i gyfarpar a pheiriannau – er enghraifft, cerbydau, offer, cyfrifiaduron, dodrefn busnes, hyd yn oed os prynwyd yr eitem drwy hurbwrcas neu drefniant ariannol amgen (ond dylech gynnwys y llog a thaliadau ariannol eraill ym mlwch 16).

Bydd yr enghraifft a'r Taflenni Gwaith ar dudalennau SESN 5 a SESN 6 yn eich helpu i gyfrifo'r swm i'w roi ym mlychau 22 a 23. Ond cynllunnir y Taflenni Gwaith i gynnwys y sefyllfaoedd mwyaf cyffredin ac ni ddylid ei defnyddio mewn rhai amgylchiadau mwy anghyffredin. Mae mwy o gyngor ac enghreifftiau ar gael yn Nhaflen Waith 222 *How to calculate your taxable profits.*

Gallwch hawlio 25% o gost neu werth eich cyfarpar neu'ch peiriannau bob blwyddyn fel lwfans blynyddol. Ychwanegwch eich cyfarpar ac ati at ei gilydd i greu 'prif gronfa' o gost neu werth, ond gweler y nodiadau isod ynglŷn â cheir ac eitemau gydag unrhyw ddefnydd preifat. Mae gwerth y gronfa yn gostwng 25% ar ddiwedd y flwyddyn, sef yr hyn a hawliwyd gennych ym mlwch 22. Os ydy'ch cyfnod cyfrifyddu'n llai na 12 mis, rhaid gostwng y lwfans blynyddol i gyfateb a hynny. Er enghraifft, os ydy'ch cyfrifon am 6 mis, cyfyngir y lwfans blynyddol i $^{6}/_{12}$ x 25%. (Eich man cychwyn ar gyfer y flwyddyn ddilynol yw'r ffigur gostyngol hwnnw a byddwch yn hawlio 25% ohono.)

Cysylltwch

â ni drwy ffonio'r Llinell Gyswllt Gymraeg ar **0845 302 1489** neu'r Llinell Gymorth Saesneg ar **0845 9000 444** neu ewch i **www.hmrc.gov.uk**

Gallwch hawlio lwfansau 'blwyddyn gyntaf' ar gyfer eitemau newydd a brynwyd gennych. Gall busnesau bach hawlio lwfansau blwyddyn gyntaf o 50% ar eu buddsoddiadau ar gyfarpar a pheiriannau ac eithrio ceir, asedion ac oes hir neu beiriannau ar brydles. Cysylltwch â ni os hoffech gael rhagor o wybodaeth ynglŷn â sut rydym yn diffinio'r busnesau hyn. (Dim ond busnesau bach sy'n debyg o ddefnyddio'r tudalennau *Hunanasesiad (byr)*). Dylid cynnwys gwerth gostyngol yr eitemau hyn yn y brif gronfa yn yr ail flwyddyn (oni bai eu bod wedi eu defnyddio at ddibenion preifat ac yn yr achos hwnnw cânt eu cynnwys mewn cronfa ased unigol eu hunain).

Gallwch hawlio lwfansau o 100% dim ond ar wariant sy'n rhoi ystyriaeth i'r amgylchedd, er enghraifft:

- car newydd gydag allyriant CO_2 isel heb fod yn fwy na 120gm am bob km a yrrir (hyd yn oed os ydy'r car yn costio mwy na £12,000)
- cyfarpar ar gyfer ail-lenwi cerbydau gyda nwy naturiol neu danwydd hydrogen
- cyfarpar penodol ar gyfer arbed ynni neu ddŵr a ddefnyddir yn eich busnes neu ar gyfer ei brydlesu, ei osod neu ei logi.

Os costiodd car mwy na £12,000 neu os defnyddir car ar gyfer teithiau preifat yn ogystal â rhai busnes, cadwch ef allan o'r brif gronfa. Ni allwch hawlio mwy na £3,000 am gar sy'n costio mwy na £12,000, felly os ydy 25% yn fwy na £3,000 dylech gyfyngu eich hawliad i £3,000. Gwnewch gyfrifiad ar wahân ar gyfer pob car sy'n costio mwy na £12,000.

Os defnyddir yr eitemau cyfalaf hyn at ddibenion busnes yn ogystal â phreifat, rhowch bob un mewn cronfa wahanol a gostyngwch eich hawliad gan gyfran y defnydd preifat. Bydd yr enghraifft a'r Taflenni Gwaith ar dudalennau SESN 5 a SESN 6 yn eich helpu.

Os byddwch yn gwerthu eitem, neu os na fyddwch yn ei ddefnyddio bellach yn eich busnes neu os bydd eich busnes wedi bod i ben, didynnwch y derbyniadau a gewch drwy werthu unrhyw eitemau sydd yn y gronfa, neu werth marchnad yr eitemau a gadwch (hyd at gost yr eitem), o werth y gronfa a ddygwyd ymlaen neu gost yr eitem.

Os ydy'r derbyniadau neu werth yr ased yn llai na gwerth y gronfa neu gost yr eitem, ar gyfer cronfeydd ased unigol neu gronfeydd ceir, yna gelwir y gwahaniaeth yn 'lwfans mantoli' a dylid ei gynnwys gyda lwfansau eraill ym mlwch 22.

23 **Cyfanswm y taliadau mantoli**

Pan fyddwch yn gwerthu eitem rydych wedi hawlio lwfansau cyfalaf ar ei chyfer, didynnwch y swm a gawsoch ar ei chyfer (derbyniadau'r gwerthiant) o werth y gronfa a ddygwyd ymlaen neu'r gost. Yn yr un modd os nad ydych yn defnyddio eitem at ddibenion busnes, didynnwch ei werth o werth y gronfa neu'r gost. Os ydy derbyniadau gwerthiant neu werth yr eitem yn fwy na gwerth y gronfa neu'r gost, yna gelwir y gwahaniaeth yn 'dâl mantoli' ac mae'n agored i dreth. Nodwch gyfanswm unrhyw daliadau mantoli ym mlwch 23.

Enghraifft

Mae Dewi Jones yn beintiwr a phapurwr. Dechreuodd weithio ar liwt ei hunan ar 1 Hydref 2007. Mae'n penderfynu llunio ei gyfrifon hyd at 5 Ebrill bob blwyddyn (5 Ebrill yw ei ddyddiad cyfrifyddu).

Pan ddechreuodd ei fusnes, prynodd ysgolion am £2,000 ac yna ar 1 Rhagfyr 2007 prynodd fan at ddefnydd y busnes am £6,000.

Mae'r ysgolion a'r fan ar y cyd yn creu 'cronfa' costau neu werth. Yn 2007-08 mae'r gronfa yn gymwys ar gyfer lwfans blwyddyn gyntaf (FYA) o 50%. Yn 2008-09 mae'r lwfans blynyddol yn 25%.

Ym mis Rhagfyr 2008 prynodd Dewi gar am £15,000. Mae 60% o ddefnydd y car at ddibenion busnes a 40% at ddibenion preifat. Ni all y car gael ei osod yn y brif gronfa ac nid yw'n gymwys am lwfans blwyddyn gyntaf. Gan i'r car gostio mwy na £12,000, gall Dewi hawlio lwfansau cyfalaf o £3,000 yn unig (nid 25% o'r gost neu'r gwerth oherwydd y byddai hynny'n fwy na £3,000). Rhaid cyfyngu'r £3,000 hwn ymhellach i 60% oherwydd caiff ei ddefnyddio'n rhannol yn unig yn y busnes.

Mae Dewi'n penderfynu cau'r busnes ar 30 Medi 2009. Mae'n gwerthu'r car am £10,000, y fan am £4,000 ac yn sgrapio'r ysgolion. Dyma gyfrifiad o lwfansau cyfalaf Dewi:

	Prif gronfa £	Car £
Y cyfnod a ddaeth i ben 5 Ebrill 2008		
Cost yr ysgolion	2,000	
Cost y fan	6,000	
	8,000	
Lwfans blwyddyn gyntaf (50%)	4,000	
Gwerth a gariwyd ymlaen	4,000	

Nodir £4,000 ym mlwch 22 ar Ffurflen Dreth 2007-08.

Y flwyddyn a ddaeth i ben 5 Ebrill 2009				
Gwerth a ddygwyd ymlaen		4,000	Cost	15,000
Lwfans blynyddol (25%)		1,000	**Cyfyngwyd i**	3,000
Gwerth a gariwyd ymlaen		3,000		12,000

Rhaid cyfyngu'r lwfansau cyfalaf a hawliwyd ar y car ymhellach i 60% o £3,000, felly ychwanegir £1,800 i'r lwfansau o £1,000 yn y gronfa gan roi £2,800 i'w rhoi yn y blwch ar gyfer lwfansau cyfalaf yn Ffurflen Dreth 2008-09.

Cyfnod a ddaw i ben 30 Medi 2009				
Gwerth a ddygwyd ymlaen		3,000		12,000
Derbyniadau a gafwyd	Fan	4,000	Car	10,000
Tâl mantoli		(1,000)	**Lwfans**	2,000

Rhaid cyfyngu'r lwfans mantoli ar y car i 60% o £2,000, hynny yw, £1,200. Cynhwysir lwfansau mantoli fel rhan o'r lwfansau cyfalaf ac o ganlyniad mae'r lwfansau cyfalaf yn £1,200 ac mae tâl mantoli o £1,000 i'w roi yn Ffurflen Dreth 2009-10.

Taflenni gwaith ar gyfer blychau 22 a 23

Yn gyntaf, defnyddiwch y Taflenni Gwaith isod i gyfrifo cyfanswm eich lwfansau cyfalaf neu'ch taliadau mantoli sydd ar gael ar eich cyfarpar ac eitemau eraill. Gall rhan fwyaf o eitemau cyfarpar gael eu cynnwys yn y brif gronfa (Taflen Waith A) ond nid pob un. Defnyddiwch Daflen Waith ar wahân ar gyfer eitemau sy'n gymwys ar gyfer lwfansau blwyddyn gyntaf (Taflen Waith B), pob eitemau a ddefnyddir yn rhannol yn eich busnes ac yn rhannol yn breifat (Taflen Waith C), ac ar gyfer pob car sy'n costio mwy na £12,000 (Taflen Waith D).

A Prif gronfa

Gwerth y gronfa a ddygwyd ymlaen o Ffurflen Dreth y llynedd £

Ychwanegwch

Cost eitemau newydd sy'n dod i mewn i'r gronfa eleni £

Gweddill y lwfans blwyddyn gyntaf £

Cyfanswm £

Llai

Derbyniadau/gwerth yr eitemau a gymerwyd allan o'r busnes £

Gwerth y gronfa (Os ydy'r derbyniadau ac ati yn fwy na'r gwerth, bydd y gwahaniaeth yn **dâl mantoli**) £

Llai

Lwfans blynyddol (25% gwerth y gronfa) **A** £

Gwerth y gronfa i'w chario ymlaen £

Os ydy'r busnes wedi dod i ben dylid didynnu derbyniadau'r gwerthiant (neu eu gwerth marchnad os cadwch yr eitemau) o unrhyw werth y gronfa a ddygwyd ymlaen. Os bydd unrhyw werth ar ôl yn y gronfa fe'i hystyrir yn lwfans mantoli a dylid ei nodi ym mlwch 22.

B. Eitemau sy'n cymhwyso ar gyfer y lwfans blwyddyn gyntaf

Cost cyfarpar newydd yn y flwyddyn hon £

Llai

Lwfans blwyddyn gyntaf o 50% o'r gost (neu 100%, os yn briodol) **B** £

Gwerth i'w gynnwys yn y brif gronfa y flwyddyn nesaf (neu eleni os cymerwyd yr eitem allan o'r busnes eleni) £

C. Cronfa asedion unigol gydag ychydig o ddefnydd preifat

Gwerth a ddygwyd ymlaen neu gost eitem newydd yn y flwyddyn hon £

Os ydych wedi gwaredu'r eitem

Llai

Derbyniadau/gwerth yr eitem a gymerwyd allan o'r busnes (ni all fod yn fwy na'r gost) £

Lwfans mantoli (neu, os ydy'r derbyniadau'n fwy na'r gwerth, y **tâl mantoli**) **C** £

Neu, os ydych wedi cadw'r eitem

Llai

Lwfans blynyddol (25% o'r gwerth neu'r gost) **C** £

Gwerth i'w gario ymlaen £

D Car sy'n costio mwy na £12,000

Gwerth a ddygwyd ymlaen o Ffurflen Dreth y llynedd, neu gost car newydd eleni £

Os ydych wedi gwaredu'r car

Llai

Derbyniadau/gwerth car a gymerwyd allan o'r busnes (ni all fod yn fwy na'r gost) £

Lwfans mantoli (os ydy'r derbyniadau'n fwy na'r gwerth, **tâl mantoli**) **D** £

Neu os ydych wedi cadw'r car

Llai

Lwfans blynyddol (25% y gwerth neu'r gost - uchafswm £3,000) **D** £

Gwerth i'w gario ymlaen £

Nesaf

(i) Gostyngwch y symiau ym mlychau B, C a D gan ganran y defnydd preifat ar gyfer pob eitem.
(ii) Ychwanegwch y lwfans ym mlychau A, B, C a D (wedi ei ostwng) a nodwch y canlyniad ym mlwch 22.
(iii) Os bydd unrhyw werthiad yn creu tâl mantoli, ychwanegwch nhw at ei gilydd a'u nodi ym mlwch 23.

Cyfrifo eich buddiannau trethadwy

24

Nwyddau neu wasanaethau at eich defnydd eich hun

Os byddwch chi, neu eich teulu neu eich ffrindiau, yn cymryd unrhyw stoc neu nwyddau gwneud allan o'ch busnes rhaid i chi gynnwys y gwerth (ac nid y gost i chi) yma, o'r hyn a gymerwyd, oni bai eich bod eisoes wedi cynnwys y gwerth yn eich trosiant.

Os ydych wedi cynnwys treuliau gros ym mlychau 10 i 18, hynny yw, ni wnaethoch ddidynnu unrhyw dreuliau anghaniataol yno, nodwch y symiau anghaniataol hynny yma ym mlwch 24.

Cyfanswm yr elw trethadwy neu golled net y busnes

Defnyddiwch y Daflen Waith isod i gyfrifo'r ffigurau ar gyfer blychau 25, 28 neu 29.

Taflen waith ar gyfer blychau 25, 28 neu 29

Dechreuwch gyda ffigur eich elw net *blwch 20*
neu ffigur eich colled net *blwch 21*

A £

Ychwanegwch

Eitemau sy'n cynyddu eich elw (neu'n gostwng eich colled)
Taliadau mantoli *blwch 23*

B £

Nwyddau neu wasanaethau at eich defnydd eich hun *blwch 24*

C £

Cyfanswm *blwch A + blwch B + blwch C*

D £

Llai

Eitemau sy'n gostwng eich elw (neu'n cynyddu eich colled)
Lwfansau cyfalaf *blwch 22*

E £

Elw net y busnes

blwch D llai blwch E - os ydy'r canlyniad yn negyddol copïwch y ffigur i flwch 25

F £

neu golled net y busnes

blwch D llai blwch E - os ydy'r canlyniad yn negyddol copïwch y ffigur i flwch 29

G £

Llai

colledion a ddygwyd ymlaen (hyd at y swm ym mlwch 25)

H £

Cyfanswm *blwch F neu flwch G llai blwch H*

I £

Ychwanegwch

Unrhyw incwm arall y busnes (blwch 27)

J £

Cyfanswm yr elw trethadwy o'r busnes hwn

blwch I + blwch J - copïwch i flwch 28

K £

Cysylltwch

â ni drwy ffonio'r Llinell Gyswllt Gymraeg ar **0845 302 1489** neu'r Llinell Gymorth Saesneg ar **0845 9000 444** neu ewch i **www.hmrc.gov.uk**

Colledion, Cyfraniadau YG Dosbarth 4 a didyniadau

30
i
32

Colledion

Os ydy'ch busnes yn parhau, yr arfer ydy cario colled ymlaen er mwyn lleihau elw'r flwyddyn ddilynol. Ond gallwch osod eich colledion yn erbyn incwm arall y flwyddyn neu hyd yn oed eu dwyn yn ôl i flynyddoedd cynharach er mwyn eu gwrthbwyso yn erbyn incwm neu enillion cyfalaf. Mae rheolau'n bodoli ynghylch sut y gellir gwrthbwyso colledion ac efallai y byddwch am gael cyngor proffesiynol neu gallech ofyn i ni am Daflen Gymorth 227 *Losses* am ragor o wybodaeth.

33 **Os ydych wedi eich eithrio rhag talu Cyfraniadau YG Dosbarth 4**

Byddwch wedi eich eithrio rhag talu Cyfraniadau YG Dosbarth 4:

- os oeddech yn ddyn sy'n 65 oed neu'n hŷn neu'n fenyw sy'n 60 neu'n hŷn ar 6 Ebrill 2007
- os oeddech o dan 16 oed ar 6 Ebrill 2007
- os nad oeddech yn preswylio yn y DU at ddibenion treth yn ystod 2007-08 (os nad ydych yn siŵr cysylltwch â ni neu eich cynghorydd treth).

Os ydych yn ymddiriedolwr neu'n blymiwr neu'n hyfforddwr gyrru gallech fod wedi eich eithrio hefyd; cysylltwch â ni os credwch fod hyn yn berthnasol i chi.

34 **Os rhoddwyd tystysgrif gohirio talu cyfraniadau YG Dosbarth 4 ar gyfer 2007-08**

Weithiau gellwch ohirio talu cyfraniadau YG Dosbarth 4 os ydych yn gyflogedig yn ogystal ag yn hunangyflogedig ond **dim ond** os byddwn wedi cymeradwyo'r gohirio ac wedi rhoi tystysgrif gohirio i chi (ffurflen CA2703 *Caniatáu gohirio rhwymedigaeth i dalu cyfraniadau Yswiriant Gwladol Dosbarth 2 a Dosbarth 4*). Rhowch 'X' yn y blwch os oes gennych dystysgrif ar gyfer y flwyddyn dreth 2007-08. Os ydych am wneud cais i ohirio, yna cysylltwch â ni.

35 **Didyniadau ar ddatganiadau talu a didynnu a roddir gan gontractwyr**

Os ydych yn isgontractiwr yn y diwydiant adeiladu, nodwch gyfanswm y didyniadau a wnaed gan eich contractwyr o daliadau a gawsoch yn y flwyddyn 6 Ebrill 2007 i 5 Ebrill 2008. Dangosir y didyniadau ar eich talebau CIS. Peidiwch ag anfon y rhain gyda'ch Ffurflen Dreth. Dylech gynnwys cyfanswm y didyniadau a wnaed yn ystod y flwyddyn ym mlwch 35 hyd yn oed os ydych eisoes wedi hawlio ad-daliad o'ch didyniadau CIS.

Nodwch swm yr ad-daliad a gafwyd neu a wrthbwyswyd yn erbyn treth arall sy'n ddyledus ym mlwch 1 yr adran 'Gorffen eich Ffurflen Dreth' ar eich Ffurflen Dreth .